

**OPIS ŠTUDIJNÉHO ODBORU
DOPRAVA**

(a) Názov študijného odboru: Doprava (anglický názov "Transport")

(b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje a štandardná dĺžka štúdia študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

V prvom stupni vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou štúdia

- v dennej forme štúdia najmenej **3** a najviac **4** akademické roky,
- v externej forme štúdia najmenej **3** a najviac **5** akademických rokov.

V druhom stupni vysokoškolského štúdia (Ing.) so štandardnou dĺžkou štúdia

- v dennej forme štúdia najmenej **1** a najviac **3** akademické roky,
- v externej forme štúdia najmenej **2** a najviac **4** akademické roky.

Predpokladá sa, že uchádzač o toto štúdium ukončil prvostupňové štúdium v študijnom odbore doprava alebo v niektorom príbuznom študijnom odbore. Pre uchádzačov o štúdium, ktorí ukončili štúdium prvého stupňa v niektorom inom študijnom odbore, je možné navrhnúť študijný program so štandardnou dĺžkou štúdia dlhšou, ako pre uchádzačov z rovnakého alebo príbuzného študijného odboru.

V treťom stupni vysokoškolského štúdia (PhD.) so štandardnou dĺžkou štúdia

- v dennej forme štúdia **3** alebo **4** akademické roky,
- v externej forme štúdia **4** alebo **5** akademických rokov.

(c) Obsah študijného odboru:

(c1) Všeobecná časť

Absolvent študijného odboru DOPRAVA je spôsobilý vykonávať podľa dosiahnutého stupňa profesiu

- dopravný technik (transport technician) - 1. stupeň, Bc.
- dopravný inžinier (transport engineer) - 2. stupeň, Ing.
- vedecký pracovník v odbore dopravy - (PhD in transports) - 3. Stupeň, PhD.

Dopravný technik - ovláda problematiku dopravy, dokáže riešiť najmä rutinné technologické a ekonomické problémy dopravných systémov, má vedomosti o dopravných prostriedkoch a technológiách, znalosti informačných technológií,

ekonomike dopravy a o zásadách bezpečnosti a kvality na úrovni potrebnej pre ich používanie.

Dopravný inžinier - má znalosti o dopravných technológiách a o ekonomike dopravy, ovláda metódy riadenia a moderné informačné technológie potrebné pre riadenie dopravných systémov, dokáže samostatne a tvorivo riešiť zložité problémy dopravy s využitím moderných prostriedkov pre podporu rozhodovania, a optimalizovať prevádzku dopravného systému a jeho častí.

Vedecký pracovník v odbore dopravy - PhD. - ovláda vedecké metódy výskumu a experimentálnej práce v oblasti dopravných systémov, dokáže navrhovať modely dopravných systémov a dopravných procesov a s pomocou optimalizačných a simulačných metód navrhovať optimálne dopravné systémy a riadiť ich s cieľom zabezpečiť požadovanú kvalitu služieb, minimalizovať prevádzkové náklady a negatívne dopady dopravy na životné prostredie.

(c2) Opis prvého stupňa

Absolvent študijného odboru Doprava (1. stupeň) pozná základné technologické procesy v doprave (vo vybranom druhu dopravy i v ostatných druhoch dopravy), súvisiace legislatívne normy a ekonomické súvislosti, dokáže analyzovať problémy a možnosti riadenia dopravných procesov najmä na úrovni jednotlivých druhov dopravy, uzlov a úsekov siete. Absolvent je schopný spolupracovať s orgánmi štátnej správy v oblasti plánovania a riadenia dopravy. Má základné znalosti o podnikaní a manažmente v doprave a dokáže ich aplikovať pri ponuke služieb pre verejnosť.

Absolvent študijného odboru Doprava (1. stupeň) má znalosti o technickej prevádzke dopravných prostriedkov, technológii a ekonomike dopravy, teórii dopravy a dokáže tieto znalosti aplikovať na riešenie prevádzkových úloh v krátkodobom i dlhodobom časovom horizonte.

Absolvent študijného odboru Doprava (1. stupeň) je schopný uplatniť sa v dopravných podnikoch, v priemyselných podnikoch pri riadení dopravných a logistických činností a v štátnej správe pri plánovaní a riadení dopravnej obsluhy v regióne. Uplatní sa na miestach prevádzkových pracovníkov i pre plánovanie a riadenie dopravných služieb vo vnútroštátnej a medzinárodnej doprave.

Teoretické vedomosti (1. stupeň)

Absolvent študijného odboru Doprava (1. stupeň)

- získa základné znalosti z teórie dopravy, z oblasti technického vybavenia, technológie, ekonomiky a legislatívy dopravy a znalosti základov informatiky v rozsahu potrebnom pre ich využitie v prevádzkovej praxi,
- vie ich využívať pri riadení dopravných systémov, pričom dokáže voliť vhodné postupy riadenia na dosiahnutie čo možno najvyššej kvality a bezpečnosti dopravy pri vynaložení čo najmenších nákladov a s ohľadom na minimalizáciu znečistenia životného prostredia,
- vie použiť primerané teoretické a praktické postupy a nástroje na riešenie praktických prevádzkových problémov .

Praktické schopnosti a zručnosti (1. stupeň)

Absolvent študijného odboru Doprava (1. stupeň) získa schopnosť

- riadiť prevádzku a ekonomiku samostatného pracoviska, malého dopravného podniku alebo samostatne podnikáť v oblasti dopravných služieb,
- vykonávať licencované činnosti v doprave,
- využívať informačné technológie pre potreby riadenia prevádzky a pre poskytovanie informácií zákazníkom,
- prevádzkovať dopravu účinne a efektívne,

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti (1. stupeň)

Absolvent študijného odboru Doprava (1. stupeň) dokáže

- prezentovať ponuku dopravných služieb a variantné možnosti prepravy rôznym typom zákazníkov a širšej verejnosti,
- pracovať efektívne ako člen tímu,
- porozumieť a vysvetliť potreby kvality dopravných služieb,
- organizovať si vlastné vzdelávanie a ďalší odborný rast,
- udržiavať kontakt s aktuálnym stavom vývoja dopravných technológií a metód riadenia dopravných systémov a pokračovať vo vlastnom profesionálnom vývoji.

Vymedzenie jadra znalostí (1. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru (1. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí 1. stupňa vysokoškolského štúdia sú viazané predovšetkým na dopravu a teoretické základy vysokoškolského štúdia. Jadro obsahuje:

- Matematicko-fyzikálne základy (matematika, fyzika, informatika,

- elektrotechnika)
- Základy práva a ekonomiky

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu 1. roku štúdia.

- Teoretické základy - (mechanika pevných telies a tekutín, štatistika),
- Základné odborné predmety (technológia dopravy, marketing, manažment, manipulácia smateriálom),
- Všeobecno-vzdelávacie predmety (cudzí jazyk, personálny manažment),

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu 2. roku štúdia.

- Odborné dopravné predmety (dopravné inžinierstvo, dopravná infraštruktúra, dopravné prostriedky, technológia pohybu dopravných prostriedkov, prekládka a manipulácia s materiálom, prevádzka a riadenie dopravných procesov, multimodálna doprava),
- Predmety ekonomiky a riadenia (ekonomika dopravného podniku, informačné a riadiace systémy) ,
- Záverečná práca - štátna skúška 1. stupňa štúdia.

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu 3. roku štúdia.

Ďalšie témy jadra znalostí študijného odboru Doprava (1. stupeň)

- Špecializované technické predmety (zabezpečovacie a komunikačné technológie, tovaroznaectvo, skúšobníctvo, legislatíva v doprave),
- Spoločenské, morálne a právne aspekty profesie,

Znalosti uvedené v korpuse musia byť súčasťou obsahu každého študijného programu v tomto študijnom odbore.. Hĺbka rozpracovania môže byť rôzna, nie však menej ako sa vymedzuje v jadre. Ak sú uvedené témy alternatívne, študijný program musí obsahovať aspoň jednu, alebo umožňovať voľbu jednej spomedzi nich.

Indikátorom priznania spôsobilosti inštitúcie priznávať akademický titul "bakalár" je kumulatívna hodnota kreditov študijného programu na úrovni 3/5 celkového počtu ECTS kreditov, odpovedajúcich 100 % ECTS kreditov študijného odboru.

Štátna skúška (1. stupeň)

- obhajoba záverečnej práce (abstrakt v jazyku anglickom),
- overenie spôsobilosti riešiť úlohy riadenia dopravy. (Nie ťahanie otázok!)

- kolokviálna skúška z oblasti poznania študijného odboru Doprava.

(c3) Opis druhého stupňa

Absolvent študijného odboru Doprava (2.stupeň) dokáže po technickej aj ekonomickej stránke riadiť dopravné podniky a jednotlivé dopravné procesy, analyzovať požiadavky na dopravu a navrhovať dopravné technológie pre obsluhu týchto požiadaviek s dôrazom na kvalitu, minimalizáciu prevádzkových nákladov a s rešpektovaním požiadaviek trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti.

Absolvent je schopný samostatnej práce aj v oblasti výskumu s vysokou mierou tvorivosti. Dôraz sa kladie na získanie teoretických základov, ktoré umožnia ľahšiu adaptáciu a ďalší odborný rast absolventa, ako aj na získanie znalostí v oblasti dopravnej prevádzky, umožňujúce rýchle uplatnenie absolventa v praxi, v riadení tímov pracovníkov v oblasti dopravy, aj samostatné vedenie projektov a prevzatie zodpovednosti za komplexné riešenia.

Aby absolvent bol schopný používať solídne technické prístupy pri riešení problémov, musí v priebehu štúdia získať skúsenosti s formuláciou hypotéz a analýzou získaných údajov.

Teoretické vedomosti (2. stupeň)

Absolvent študijného odboru Doprava (2. stupeň) dokáže

- okrem rutinného riešenia úloh riadenia dopravných systémov nachádzať vlastné riešenia problémov najmä z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti,
- získané poznatky tvorivo aplikovať v praxi,
- kriticky analyzovať a prognózovať potreby dopravy a efektívne rozhodovať o najvhodnejších spôsoboch ich obsluhy s použitím moderných metód, techník a systémov na podporu rozhodovania,
- uplatňovať náročné technické riešenia, používať moderné metódy a prostriedky pri riešení logistických problémov,
- odborne komunikovať v cudzom jazyku.

Praktické schopnosti a zručnosti (2. stupeň)

Absolvent študijného odboru Doprava (2. stupeň) získava schopnosť

- analyzovať a porozumieť technologickým a iným procesom v doprave z pohľadu ich technickej prevádzky aj ekonomického riadenia,
- formulovať potreby riadenia dopravných systémov, špecifikovať, navrhovať, implementovať a udržiavať moderné riadiace systémy využívajúce telematické služby,
- riadiť procesy zmien technológie dopravných procesov z pohľadu ich aktuálneho vývoja a prispôsobovania sa novým požiadavkám,
- preukazovať dôkladné porozumenie technologickým procesom v doprave spolu so schopnosťou kritického úsudku v celom spektre problémov súvisiacich s ich riadením,
- pracovať v rozsiahlych projektoch, ktoré zahŕňajú identifikáciu problému, analýzu, návrh a implementáciu riešení s využitím výpočtovej techniky a moderných metód riadenia, pričom dokáže uplatňovať aspekty kvality.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti (2. stupeň)

Absolvent študijného odboru Doprava (2. stupeň) dokáže

- pracovať efektívne ako jednotlivec, ako člen a ako vedúci tímu,
- uvedomovať si potrebu kontinuálneho vlastného profesionálneho vývoja a učenia sa,
- udržiavať kontakt s aktuálnym vývojom vo svojej disciplíne doma a v zahraničí,
- rešpektovať a dodržiavať profesionálne, právne a etické normy správania sa.

Vymedzenie jadra znalostí (2. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru Doprava (2. stupeň)

- Teória dopravy a dopravného prúdu, znalosť technologických procesov, právnych noriem, ekonomických a medzinárodných vzťahov v organizácii prepravného reťazca,
- Teória grafov, pravdepodobnosť a matematická štatistika, operačná analýza, ekonomika,
- Semestrálny projekt - inžinierske riešenie zadania, analýza a riadenie technologického alebo ekonomického problému v doprave a návrh jeho riešenia.

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 1/2 ECTS kreditov študijného programu 1. roku štúdia.

- Projektovanie dopravných a prepravných systémov, vrátane rozboru hospodárnosti riešenia, výberu dopravného prostriedku, energetickej a finančnej náročnosti ako aj vplyvov na životné prostredie),
- Modelovanie a simulácia dopravných systémov a procesov (optimalizácia

procesov na sieťach, dynamika a riadenie vozidiel), ekonomika, multimodálna doprava, logistika

- Semestrálny projekt - inžinierske riešenie zadania (analýza a riadenie technologického alebo ekonomického problému v doprave a návrh jeho riešenia.
- Konceptné riešenie zadanej úlohy a technicko-ekonomická analýza navrhnutého riešenia (Business Plan, Ethic Impact a ďalšie)
- Diplomová práca (DP) - konkrétne riešenie zadania

Znalosti uvedené v jadre znalostí musia byť súčasťou obsahu každého študijného programu v tomto študijnom odbore. Študijný program teda musí pokrývať celý obsah Študijného odboru. Aspoň 1/2 obsahu študijného programu musí obsahovať témy (nosné a ďalšie) študijného odboru, v 100 % vyjadrení ECTS kreditov odboru.

Štátna skúška (2. stupeň)

- obhajoba diplomovej práce (abstrakt v jazyku anglickom),
- overenie spôsobilosti riešiť úlohy plánovania činností, riadenia dopravných systémov a ekonomiky dopravy na inžinierskej úrovni (NIE ťahanie otázok),
- kolokviálna skúška z oblasti poznania študijného odboru: Doprava.

(c4) Obsah tretieho stupňa

Absolvent ovláda vedecké metódy analýzy požiadaviek na dopravu a návrhu systému efektívnych služieb pre obsluhu týchto požiadaviek. Má potrebné znalosti z oblasti riadenia a telematiky, ktoré mu umožňujú navrhovať moderné riešenia na báze inteligentných dopravných systémov a pod.

Teoretické vedomosti (3. stupeň)

Absolvent študijného odboru Doprava (3. stupeň)

- vedecky báda a prináša vlastné riešenia problémov v oblasti dopravy.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti (3. stupeň)

Absolvent študijného odboru Doprava (3. stupeň) si osvojí

- zásady vedeckej práce,
- problematiku analýzy prepravných požiadaviek a plánovania dopravných a

prepravných služieb vo verejnom záujme ako kompromisu medzi potrebami verejnosti a dostupnými zdrojmi financovania,

- vedecké formulovanie problému,
- právne a environmentálne aspekty nových dopravných technológií, etické a spoločenské stránky vedeckej práce,
- schopnosť prezentácie výsledkov, záujem o prínos k rozvoju študijného odboru ako aj o riešenie praktických úloh pre prax.

Vymedzenie jadra znalostí (3. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru Doprava (3. stupeň)

Jadro znalostí 3.stupňa (t.j. PhD.) vysokoškolského štúdia v odbore Doprava je viazané najmä na dopravu a riadenie dopravy.

Jadro obsahuje len rámcové témy (vybrané state):

- Riadenie prevádzky dopravných systémov.
- Ekonomika dopravy, manažment a marketing.
- Modelovanie, riadenie a optimalizácia procesov v dopravných systémoch..
- Riadenie kvality.
- Logistika a obehové procesy,
- Informačné a riadiace systémy v doprave.

Študijná časť:

- teoretický základ (matematická analýza, teória pravdepodobnosti a matematická štatistika, teória dopravy),
- metodologický aparát (verifikácie počítačových modelov, riadenie experimentu, odhady a presnosť výsledkov),
- špecializácia (technológia dopravného a prepravného procesu, ekonomika dopravy, modelovanie, optimalizácia a simulácia dopravných systémov, distribuované riadenie, fuzzy logika, neurónové siete, genetické algoritmy, dopravné inžinierstvo ,geografické informačné systémy).

Vedecká časť:

- Výskum aktuálneho otvoreného vedeckého problému z odboru.
- Zásady vedeckej práce, vedecké formulovanie (matematický popis) problému, právne a environmentálne podmienky riešenia, etické a spoločenské stránky vedeckej práce, prezentácia výsledkov, rozvoj poznania v študijnom odbore a prínos pre prax.

*Znalosti uvedené v jadre majú rozsah 1/3 v študijnej časti a 2/3 vo vedeckej časti.
Dizertačná skúška a obhajoba dizertačnej práce (záverečná práca) musí preukázať*

schopnosť študenta samostatne získavať a tvorivo aplikovať a rozvíjať teoretické a praktické poznatky.

(d) Zdôvodnenie potreby vzniku študijného odboru:

Doprava je významným odvetvím národného hospodárstva. Vyznačuje sa množstvom špecifických charakteristík (napr. priestorová rozľahlosť, hromadnosť, nepretržitosť, nutnosť koordinácie medzi druhmi dopravy) a má medzinárodný charakter. Doprava je realizovaná na dopravných sieťach a má vplyv na životné prostredie. Dopravné systémy pracujú často na hranici kapacitných možností, a preto je potrebné hľadať optimálny kompromis medzi možnosťami a požiadavkami. Pre zabezpečenie kvalitnej dopravy, znižovania nákladov vrátane externalít vyplývajúcich zo znehodnocovania životného prostredia, je aktuálna potreba odborníkov na riadenie súčasných dopravných systémov a na perspektívne budovanie inteligentných dopravných systémov s podporou moderných telematických technológií. Potreba odborníkov pre riadenie dopravných systémov je všeobecne uznávaná a v mnohých krajinách je akútny nedostatok odborníkov na dopravu.

(e) Príklady podobných študijných odborov v zahraničí:

Študijný odbor DOPRAVA je v zahraničí súčasťou študijných programov na technických univerzitách, kde sú špecializované katedry a inštitúty na dopravu napríklad Nemecko - RWTH Aachen, Fínsko - HUT Helsinky, Rakúsko - TU Viedeň. Špecializovaná fakulta je napr. v Nemecku na TU Dresden, v Rusku MIIT, MADI Moskva, PSUT Petrohrad, v Maďarsku SIC Győr, BME Budapest, v Poľsku na Polytechnike Warszawa a Szczecin, v Slovinsku na Univerzite Ljubljana. V U.S.A. bol zriadený Transportation Program na 10 vybratých univerzitách, napr. University of Tennessee, Knoxville alebo A&M University, Texas. Vo Veľkej Británii na Loughborough University a Cranfield College of Aeronautics. V Českej republike sa na dopravu špecializujú ČVÚT Praha, Univerzita Pardubice, VŠT-BU Ostrava, VÚT Brno.

(f) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

- *dopravné služby*

Na rozdiel od študijného odboru doprava sa študijný odbor dopravné služby zameriava prevažne na problém využitia dopravných služieb v logistických

reťazcoch, synergie jednotlivých druhov dopravy a zabezpečovania dopravných a súvisiacich služieb najmä v oblasti balenia, skladovania a distribúcie tovaru v prospech zákazníka. Rieši otázky vytvárania prepravných reťazcov, organizácie prepravnej činnosti, výberu druhu dopravy a dopravcov, zaoberá sa metódami hodnotenia kvality dopravcov, využívaním informačných technológií, kontrolou a riadením prepravných a logistických činností. Je zameraný na zákazníka a kvalitu poskytovaných procesov, zatiaľ čo študijný odbor doprava rieši predovšetkým technologické procesy dopravy, dopravné procesy a dopravnú cestu, ako aj dopravné prostriedky.

- ***poštové technológie***

Študijný odbor poštové technológie sa zameriava, na rozdiel od študijného odboru doprava, primárne na technológie automatizácie, mechanizácie a manipulácie s poštovými zásielkami v rámci premiestňovacieho procesu v technologickom poštovom systéme. Ide o technológie spracovania zásielok pri výbere zásielok, smerovania a triedenia zásielok a samotné doručovanie adresátovi. Používaným technológiám zodpovedajú používané technické systémy a organizačné prístupy k riešeniu spracovania zásielok. Zaoberá sa komplexne používanými technológiami a technologickými postupmi pri spracovaní a preprave poštových zásielok. Rieši otázky výberu a distribúcie poštových zásielok pomocou vhodnej techniky a technológie a optimalizáciu technologických procesov. Samotné premiestňovanie zásielok sa uskutočňuje s využitím rôznych druhov dopravy, a v tom, naopak, je príbuznosť s odborom doprava.

- ***poštové služby***

Študijný odbor poštové služby sa zameriava, na rozdiel od študijného odboru doprava, primárne na poskytovanie poštových služieb a na poskytovanie služieb súvisiacich s doručovaním poštových zásielok, s čím súvisí i problém organizácie, riadenia a regulácie podnikov pôsobiacich na poštovom trhu, expresných a kuriérskych systémov, ako aj problém komunikácie so zákazníkmi a monitorovania kvality poštových služieb. Je zameraný predovšetkým na zákazníka požadujúceho tento druh služieb a na ich kvalitu, kým študijný odbor doprava rieši predovšetkým dopravný proces, dopravnú cestu a dopravné prostriedky, bez ktorých, však nie je možné poskytovať komplexné poštové služby, v čom možno naopak vidieť prienik medzi týmito študijnými odbormi.

- ***dopravné stroje a zariadenia***

- ***motorové vozidlá, koľajové vozidlá, lode a lietadlá***

Študijné odbory dopravné stroje a zariadenia a motorové vozidlá, koľajové vozidlá, lode a lietadlá sú primárne zamerané na konštrukciu a výrobu dopravných prostriedkov a manipulačných zariadení a konštrukciu motorov, vozidiel a lietadiel,

ale sú podporou pre štúdium v študijnom odbore doprava z hľadiska zabezpečovania technologických procesov dopravy, prepravných procesov, ako aj dopravných prostriedkov.

- *výzbroj a technika ozbrojených síl*
- *operačné a bojové použitie ozbrojených síl*

Na rozdiel od študijného odboru Doprava sa študijné odbory Výzbroj a technika ozbrojených síl a Operačné a bojové použitie ozbrojených síl zameriavajú na technologické procesy vojenskej dopravy, vojenských prepravných procesov, ako aj vojenských dopravných prostriedkov v súvislosti s dopravou osôb, techniky a distribúcie materiálu v prospech Ozbrojených síl SR. Ďalej na výskum a vývoj výzbroje a techniky ozbrojených síl, hlavne konštrukciu a výrobu dopravných prostriedkov, konštrukciu motorov, vozidiel, lietadiel a ich komponentov. Taktiež na projektovanie a výstavbu vojenských letísk, ich opravy a udržiavanie v prevádzkyschopnom stave. Študijný odbor Doprava je zameraný na technologické procesy dopravy, dopravné procesy a dopravné cesty, ako aj dopravné prostriedky v civilnom sektore. Študijné odbory Výzbroj a technika ozbrojených síl a Operačné a bojové použitie ozbrojených síl sú príbuzné z hľadiska zabezpečovania technologických procesov dopravy, prepravných procesov, ako aj dopravných prostriedkov ozbrojených síl.